

na arenie międzynarodowej. Rynek pracy województwa kujawsko-pomorskiego wykazywał zawsze bardzo silną korelację z koniunkturą gospodarczą w kraju – a więc także w reakcji na kryzys powodowany epidemią, należy spodziewać się naśladowania trendu krajowego i w zależności od długości trwania kryzysu w skali kraju, należy spodziewać się co najmniej tak samo długiego okresu trwania niekorzystnej sytuacji na rynku pracy województwa. Przyjęto więc założenie, że w najbliższych 2-3 latach bezrobocie w regionie będzie osiągało wartości o kilka punktów procentowych wyższe niż przed kryzysem, co może oznaczać powrót do sytuacji obserwowanej przed kilkoma laty, wraz z wszystkimi konsekwencjami społecznymi (pogorszenie warunków materialnych gospodarstw domowych, wzrost zależności od systemu pomocy społecznej, spadek konsumpcji lokalnych dóbr i usług). Strategia prognozuje więc dwa główne trendy na rynku pracy województwa. Pierwszym jest kontynuacja nurtu pasywnego, utrzymującego dotychczasowe struktury, odzwierciedlającego trend krajowy, jednak cechującego się bezrobociem o kilka punktów procentowych wyższym, niż przeciętna (bowiem nie wykazującym elastyczności i zdolności adaptacji do zmieniających się warunków). Drugim jest nurt aktywny, związany ze zmianami strukturalnymi, będącymi pochodną wzrostu aspiracji i coraz lepszych kwalifikacji, pozwalający na dużo lepszą adaptację rynku pracy do sytuacji gospodarczej (dzięki zaradności dobrze przygotowanych pracowników), a więc w efekcie pozwalający na zachowanie korzystniejszych wskaźników bezrobocia, niż przeciętne. Gdyby nie wystąpienie kryzysu związanego z COVID-19 nurt pasywny nie odgrywałby już większego znaczenia, bowiem przy dobrej koniunkturze, ten nurt zapewnia pracę większości chętnych do jej podjęcia, a więc stabilną sytuację materialną gospodarstw domowych (choć na poziomie poniżej przeciętnej). Komfort związany ze stabilną sytuacją społeczną, pozwalałby na sukcesywny wzrost znaczenia nurtu drugiego, stymulowanego przez planowany w Strategii rozwój społeczny, który sukcesywnie wypierałby nurt pierwszy. Taki scenariusz – realny przed wystąpieniem COVID-19, gwarantowałby, że w kolejnych latach nie nastąpi już pogorszenie warunków materialnych gospodarstw domowych, a poziom dochodów ulegać miał ciągłej poprawie (o tempie tego procesu decydowałaby jedynie determinacja w realizacji idei przyspieszenia). Jednak wystąpienie kryzysu związanego z COVID-19 spowoduje przejściowe pogorszenie sytuacji gospodarczej, a więc także wzrost bezrobocia, a w konsekwencji spadek dochodów i pogorszenie warunków życia ludności. Istnieje realne zagrożenie wzrostu bezrobocia i jego trwałości. Opisany wcześniej nurt pierwszy ujawni wszystkie negatywne cechy i w najbliższych latach idea skutecznego przyspieszenia jest zagrożona koniecznością odbudowy potencjału gospodarczego. Dlatego jako warunek powodzenia Strategii Przyspieszenia 2030+ uznano jak najszybszą odbudowę potencjału gospodarki i powrót rynku pracy do stan sprzed epidemii. Brak jest możliwości dokonania wiarygodnej prognozy po jakim czasie sytuacja na rynku pracy powróci do stanu wyjściowego z I kwartału roku 2020. Sytuacja kryzysowa nie stanowi bariery dla nurtu drugiego, ale ogranicza jego skuteczność, przede wszystkim dlatego, że nakłady finansowe i organizacyjne, które mogły być przeznaczane na przyspieszenie, będą musiały przynajmniej w części być przeznaczone na odbudowę potencjału. Bardzo ważny jest też kontekst społeczno-gospodarczy realizacji idei przyspieszenia – przy ogólnie dobrej sytuacji w zakresie zaspokojenia najbardziej podstawowych potrzeb, łatwiej stymulować procesy wyzwalające potrzeby bardziej ambitne.

Powyższe scenariusze nie zmieniają jednak wyrażonych wcześniej dążeń do zasadniczej zmiany jakościowej rynku pracy, która powinna być priorytetem, bo długofalowo gwarantuje znacznie większą stabilność rynku pracy, wyższe dochody, a w okresach ewentualnych kolejnych kryzysów, zdolność do znacznie szybszej adaptacji do nowych warunków. Bezpośrednią reakcją na epidemię, polegającą na odtwarzaniu miejsc pracy w celu ustabilizowania sytuacji materialnej gospodarstw domowych i ochronę budżetów lokalnych przed potrzebą udzielania bardzo dużej skali świadczeń społecznych, należy więc traktować jako wymuszone działania naprawcze, a nie jako zaplanowany kierunek rozwoju rynku pracy województwa, odpowiadający regionalnym aspiracjom. Jednak w skali dokumentu średniookresowego jakim jest strategia rozwoju województwa, działania te muszą być uwzględnione jako bardzo istotne, bo prawdopodobnie mogą wpływać na funkcjonowanie województwa przez okres nawet kilku lat, a więc znaczną część obowiązywania całego dokumentu.

W przededniu kryzysu, w I kwartale 2020 roku, gdy poziom rozwoju gospodarczego województwa i będąca jego pochodną sytuacja na rynku pracy, osiągnęły stan najkorzystniejszy w dotychczasowej historii regionu, najważniejszymi problemami rynku pracy były: brak pracowników dla wielu rodzajów działalności (rekompensowany częściowo przez pracowników zagranicznych), zbyt mało podmiotów gospodarczych (ale także rodzajów działalności gospodarczych) oferujących wysokie wynagrodzenia, zbyt mało podmiotów gospodarczych oferujących miejsca pracy umożliwiające rozwój zawodowy i zapewniające satysfakcję dla osób wysoko wykwalifikowanych. Jednocześnie dostrzegano brak wykwalifikowanych kadr dla niektórych rodzajów działalności, co skutkowało mniejszą skłonnością inwestorów do rozwoju tego typu działalności w województwie. Powyższa sytuacja skutkowała z jednej strony odpływem z terenu województwa pracowników wykwalifikowanych, a jednocześnie nie rozwijały się na terenie województwa wystarczająco szybko te rodzaje